

ЗАЄЦЬ Віталій

Заступник декана факультету народних інструментів НМАУ ім. П. І. Чайковського, кафедра баяна та акордеона, кандидат мистецтвознавства, доцент

zaetsa21@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-1013-5270>

КЛЮЧОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО НАРОДНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА: ПОЛІСТИЛІЗМ, ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ТА УНІВЕРСАЛІЗАЦІЯ

Сучасний етап розвитку народно-інструментального мистецтва характеризується не стільки лінійною еволюцією, скільки глибинною системною трансформацією, що охоплює виконавські, репертуарні, педагогічні та соціокультурні аспекти його функціонування. У новітніх умовах здійснюється радикальне оновлення виконавських форм, розширення жанрово-стильових меж та активна інтеграція з іншими видами мистецтв — театром, кінематографом, візуальними практиками та електронною музикою. Ці процеси формують нову парадигму виконання, де традиційна музична практика поєднується з інноваційними технічними та естетичними рішеннями.

Головними факторами, що каталізують такі трансформації, виступають глобалізація культурного простору, цифровізація та інтенсивна міжкультурна комунікація. Вони зумовлюють потребу критичного переосмислення традиційних засад народного виконавства, включаючи історичні підвалини жанру та педагогічні методики. З огляду на викладене, пріоритетного значення набувають: адаптивна гнучкість репертуарної політики, яка долає етнографічну застиглість; інноваційність сценічної презентації, де концерт перетворюється на полімедійний перформанс, а також розширення інтерпретаційної свободи виконавця, який виходить за межі традиційного фольклорного канону.

Розширення жанрових і стилістичних меж стимулює розвиток нових естетичних підходів. Домінування полістилістичних і синкретичних тенденцій у творчості сучасних виконавців формує концепцію універсального музиканта-інтерпретатора. Такий виконавець поєднує академічну віртуозність, технічну досконалість і складну фактуру виконання з фольклорним інтонаційним мисленням, орнаментикою та ладовою своєрідністю. Додатково він інтегрує естрадну ритмічну динаміку та експериментальний авангардизм, включаючи нетрадиційні способи звуковидобування, шумові ефекти та інноваційні форми інструментальної експресії.

Сучасний виконавець народних інструментів дедалі частіше виступає як креативний суб'єкт художнього процесу, поєднуючи ролі імпровізатора, композитора, аранжувальника та продюсера. Його професійна універсальність визначається не лише технічною майстерністю, а й здатністю мислити міжстильово, долати історичні та жанрові бар'єри між академічною, народною та сучасною музикою. Це дозволяє активно створювати нові музичні форми та проекти, що відповідають динаміці сучасного культурного середовища.

Особливого значення набуває медіаінтеграція, яка передбачає органічне залучення цифрових технологій до виконавського та освітнього процесів. Народно-інструментальні проекти дедалі частіше набувають форм мультимедійних

перформансів, поєднуючи автентичне звучання традиційних інструментів — бандури, цимбалів, дрибми, кобзи — з інтерактивними відеопроскціями, електронними ефектами, луперами, семплерами та елементами перформативного мистецтва. Такий синергетичний підхід не лише модернізує сценічну естетику, а й забезпечує глибокий імерсивний досвід для глядача, формуючи нові взаємодії між аудиторією та виконавцем. Використання цифрових платформ, стримінгових сервісів та соціальних мереж відкриває нові канали глобальної комунікації та просування творчості на міжнародному рівні.

Паралельно з цими процесами відбуваються суттєві зміни у педагогічній сфері. Сучасна методика навчання народно-інструментальної творчості дедалі більше орієнтується на міждисциплінарність та компетентнісний підхід, що передбачає розвиток не лише технічно вправного виконавця, а й творчої, мислячої особистості. Освітні програми включають формування інтерпретаційної гнучкості, розвиток імпровізаційних навичок, елементів композиторського мислення, цифрової медіаграмотності та самопрезентації. Такий комплексний підхід забезпечує підготовку універсального митця-інноватора, здатного ефективно функціонувати у полістилістичному, мультимедійному та полікультурному середовищі XXI століття.

Висновки. Отже, сучасні тенденції у народно-інструментальному мистецтві — полістилізм, діджиталізація та універсалізація виконавця — виступають стратегічними векторами розвитку, що забезпечують його актуальність, конкурентоспроможність і культурну життєздатність у глобалізованому світі. Вони формують новий тип виконавця, який поєднує технічну досконалість, креативність і міждисциплінарну компетентність, сприяючи інтеграції національної музики у міжнародний культурний контекст та створенню сучасної універсальної музичної мови.